

De eerste vraag:

De massa's waren tegen Jezus, ze waren tegen Boeddha, ze zijn tegen u. Waarom?

De massa leeft in een soort niet-individueel bestaan. Ze leven als schapen. Dus wanneer een man als Jezus of Boeddha er is, die zijn individualiteit, zijn rebellie, zijn vrijheid laat gelden, krijgen ze natuurlijk een afkeer van hem. De massa's worden bang; hun fundamenten worden door elkaar geschud. Als Jezus gelijk heeft zal hun hele levenspatroon veranderd moeten worden. Het is heel veel werk, en mensen hebben te veel geïnvesteerd in hun slavernij.

De aanwezigheid van Jezus maakt dat mensen zich failliet voelen. Zodra je een Boeddha tegenkomt, word je gereduceerd tot een heel lelijk soort onmenselijk wezen. Je verliest alle waardigheid, je voelt je vernederd. Als je intelligent bent, zul je de gelegenheid aangrijpen: je zult inzien dat je tot nu toe in onwetendheid, in slaap hebt geleefd. En je zult de Boeddha dankbaar zijn dat zijn aanwezigheid een lichtstraal is geworden in de donkere nacht van je ziel.

Maar zoveel intelligentie is heel zeldzaam. Mensen zijn dom en koppig, ze reageren onmiddellijk. In plaats van hogerop te komen en de uitdaging aan te gaan van de piek die de Boeddha is, vernietigen ze Boeddha, vernietigen ze Jezus, in plaats van de uitdaging aan te gaan van de top die de Boeddha is, vernietigen ze Boeddha, vernietigen ze Jezus, zodat ze weer in slaap kunnen vallen en hun zogenaamde zoete dromen kunnen dromen.

Daarom zijn ze tegen mij: Ik ben een soort verstoring. Mijn aanwezigheid kan niet genegeerd worden: of je moet met me zijn, of je moet tegen me zijn. Wanneer je de aanwezigheid van een bepaalde persoon niet kunt negeren en je moet kiezen, dan ontstaat er grote onrust in je wezen -- want geen enkele keuze is gemakkelijk. Keuze betekent verandering. Je hebt vijftig jaar op een bepaalde manier geleefd: die gewoonten zijn vastgeroest. Nu, ineens ben ik hier om je uit je graf te halen waarvan je dacht dat het het echte leven was. Ik veroordeel hier alles waar je voor hebt geleefd -- al je waarden, al je zogenaamde moraliteit, al je kennis, al je religie. Alleen hele moedige mensen, heel weinig uitverkorenen, zullen in staat zijn om de gelegenheid aan te grijpen en alles wat ze hebben te riskeren voor iets dat niet zichtbaar is, voor iets dat je alleen maar kunt vertrouwen.

Dit is nu moeilijk voor de gewone massa; zij gaan voor het bekende. Jezus is iets van het onbekende, Boeddha is iets van gene zijde. Nu is de vraag of je kiest voor het bekende, het vertrouwde, het veilige, het comfortabele, het gemakkelijke, of dat je dit avontuur kiest om met Boeddha mee te gaan naar iets dat nog niet in kaart is gebracht, naar iets waar je nooit zeker van kan zijn, of het wel of niet zo is. Misschien is Boeddha zelf wel bedrogen of is hij een bedrieger. Je kunt daar op geen enkele manier, zus of zo, helemaal zeker van zijn. In diepe aarzeling, in diepe verwarring, helemaal bevend, moet je met de Boeddha meegaan. Alleen degenen die nog jong zijn, wier minds nog niet te veel stof heeft verzameld, die nog steeds in staat zijn zich te verwonderen, het ontzag van het leven te voelen, die nog steeds niet absoluut gevestigd, gesloten, opgebrand zijn, die nog niet dood zijn -- alleen die paar mensen zullen in staat zijn met mij mee te gaan, met Jezus, met Boeddha. Anderen zullen zeker tegen hen zijn.

En dan zijn er nog vele andere redenen. Mensen horen graag bij groepen. Het geeft een soort troost, voldoening: 'Ik ben op de goede weg.' Als je christen bent, dan ben je met miljoenen christenen; je hoort erbij, je bent niet alleen.

Als je met mij bent, ben je bijna alleen. Je wordt ontworteld uit de menigte waartoe je tot nu toe behoorde. Voor een paar momenten zul je nergens zijn, niemand. Je zult anoniem worden. Je zult geen Christen of Hindoe of Mohammedaan zijn -- en dat is je identiteit geworden.

Je bent een Christen of een Hindoe of een Jood geweest, en dat is je identiteit, dat is wat je over jezelf weet. Als iemand vraagt 'wie ben je?' kun je zeggen 'ik ben katholiek.' Het geeft je een zeker vals gevoel dat je jezelf kent. Mensen leven verder in de wereld van 'alsof'. Maar als je lang genoeg in de wereld van 'alsof' leeft, begint het er echt uit te zien; je begint erin te geloven.

Het kind wordt geboren: het is niet christelijk, niet joods en niet hindoeïstisch. En hij is volmaakt gelukkig zonder hindoe te zijn. Maar spoedig zal hij een hindoe of een mohammedaan of iemand anders worden. Hij zal onderwezen moeten worden; hij zal een identiteit krijgen, een label -- en dat label betekent veel voor je, want achter het label schuilt leegte. Zodra het label is weggenomen, zul je in een verschrikkelijke leegte vallen. Tenzij je echt moedig bent, tenzij je echt lef hebt om die leegte in te gaan, zul je je willen vastklampen aan het label.

Een paar experimenten van Henry Tajfel aan de Universiteit van Bristol hebben onverwachte resultaten opgeleverd. Schooljongens in de leeftijd van veertien tot vijftien jaar werden onderworpen aan een snelle en psychologische neptest; daarna kreeg elke jongen te horen dat hij ofwel een 'Julius persoon' was of een 'Augustus persoon' was. Er werd geen uitleg gegeven over de kenmerken van de Julius of Augustus mensen, noch wisten de jongens wie de andere leden van hun groep waren. Niettemin identificeerden ze zich snel met hun fictieve groep, trots dat ze een Julius of een Augustus persoon waren, in die mate dat ze bereid waren om financiële offers te brengen ten gunste van hun anonieme groepsbroeders en om ongemak te veroorzaken in het andere kamp.

Tajfel zegt dat je iemands gedrag voorspelbaar kunt veranderen, alleen maar door hem te vertellen dat hij bij een groep hoort - zelfs een groep waarvan hij nog nooit heeft gehoord. Bijna automatisch geeft de deelnemer in deze experimenten de voorkeur aan anonieme leden van zijn eigen groep en, als hij de kans krijgt, zal hij waarschijnlijk zijn best doen om leden van een andere groep te benadelen.

Mensen zullen opkomen voor de groep waarin ze zijn ingedeeld, zonder enige indoctrinatie over wie er nog meer in de groep zitten of wat de kwaliteiten van de groep zouden moeten zijn. Alleen door de volledige betekenis te begrijpen van de positieve en snelle neiging van menselijke wezens om zich te identificeren met elke groep waarin ze zich bevinden, kan men een stevige basis leggen van waaruit men op zoek kan gaan naar de oorsprong van vijandigheid.

Deze experimenten van Henry Tajfel zijn van enorm belang. Mensen houden ervan om erbij te horen. En wanneer iemand als Jezus komt, ontwortelt hij je uit je groep. Jezus komt en hij neemt je mee uit je gemeenschap van de Joden. Hij begint iets nieuws, dat geen verleden heeft, geschiedenis, geen respectabiliteit. Hij begint gewoon vanaf ABC.

Die paar mensen die Jezus volgden moeten wel integer zijn geweest, anders zouden ze hem niet gevolgd zijn -- want Jezus volgen betekende dat ze geen deel meer zouden uitmaken van de Joodse gemeenschap waarin ze waren geboren en geïndoctrineerd, en waartoe ze altijd hadden behoord. En ze waren er altijd trots op geweest dat ze Joden waren, het uitverkoren volk van God. Ze hadden altijd geloofd dat ze speciale mensen waren.

Nu komt hier de zoon van een timmerman, Jezus, zonder iets van belang in zijn verleden, een zwerver, en hij begint een groep mensen om zich heen te verzamelen.

Deze groep is zo nieuw dat het tijd zal kosten voor mensen om erbij te horen; dat zal pas gebeuren als Jezus er niet meer is. Maar als Jezus weg is, is het zinloos.

Nadat Jezus stierf, ongeveer tweehonderd, driehonderd jaar daarna, begon het christendom zelf een speciale groep worden. Toen waren mensen blij om erbij te horen. Nu zijn miljoenen blij om bij het Christendom te horen. Mensen horen er graag bij.

Als je nu naar mij toekomt, zul je je verbondenheid verliezen. Je zult alleen worden. En je gaat met iemand die geen verleden heeft, geen traditionele steun. Het zal een absoluut nieuwe

onderneming zijn, riskant. Het is een gok. En mensen horen zelfs graag bij fictieve groepen -- wat te zeggen van religies?

Arthur Koestler zegt: 'Ik vond deze experimenten van Henry Tajfel buitengewoon onthullend, niet alleen op theoretische gronden, maar ook om persoonlijke redenen, die verband houden met een episode uit mijn kindertijd die me me altijd heeft verbaasd en geamuseerd.

Op mijn eerste schooldag, vijf jaar oud, in Boedapest, Hongarije, kreeg ik van mijn toekomstige klasgenoten de cruciale vraag: 'Ben je een MTK of een FTC?'

Dit waren de initialen van twee toonaangevende voetbalteams, eeuwige rivalen om het kampioenschap van de competitie, zoals elke schooljongen wist -- behalve ik, die nog nooit naar een voetbalwedstrijd was geweest.

Maar het was ondenkbaar om zo'n vreselijke onwetendheid te bekennen, dus antwoordde ik met hooghartige zekerheid: 'MTK, natuurlijk!'

En zo was de teerling geworpen: voor de rest van mijn jeugd in Hongarije, en zelfs toen mijn familie naar Wenen verhuisde, bleef ik een vurige en trouwe supporter van MTK. En mijn hart gaat nog steeds naar hen uit, helemaal aan de andere kant van het IJzeren Gordijn. Bovendien hebben hun roemrijke blauw-wit gestreepte shirts nooit hun magie verloren, terwijl de vulgaire groen-witte strepen van hun onwaardige rivalen me nog steeds met afschuw vervullen.

Ik ben zelfs geneigd te geloven dat deze vroege bekering ertoe heeft bijgedragen dat blauw mijn favoriete kleur is geworden. De lucht is immers blauw, een primaire kleur, terwijl groen slechts het product is van zijn vermenging met geel. Ik lach misschien wel om mezelf, maar de emotionele

band, de magische band, is er nog steeds en het zou regelrechte godslastering zijn om mijn loyaliteit van de blauw-witte MTK te verleggen naar de groen-witte FTC.

Echt, we nemen onze loyaliteiten over als besmettelijke ziektekiemen. Erger nog, we gaan onbewust van deze pathologische aanleg, die de mens van de ene historische ramp in de andere lokt, door het leven.

Je komt naar me toe -- je hebt je hele leven al bij een groep gehoord. Je bent een hindoe, een mohammedaan, een christen, een jood geweest. En dit zijn geen gewone groepen zoals voetbalteams -- ze indoctrineren, vanaf het allereerste begin beginnen ze je te conditioneren. Er zit een grote conditionering in je.

Dus wanneer er iemand als Jezus of Boeddha is, gaat je conditionering tegen hem in. Hij wil een niet geconditioneerde mind creëren, dat is het probleem. Hij wil dat je je ontdoet van al je pathologische banden kwijtraakt, dat is het probleem. Je bent te veel gehecht aan je ziekte, je pathologie, en iedereen die jou gezond en heel wil zien, ziet eruit als de vijand. Zie dat in.

Een andere nieuwe sannyasin, Dwabha, heeft me net geschreven: 'Ik voel me heel goed hier, maar als ik naar buiten ga zijn er christenen die me pamfletten uitdelen over het christendom, over Jezus, en ze zeggen tegen me dat u een antichrist bent. Wat moet ik nou doen?' Dat is normaal. Christenen worden bang omdat er zoveel christenen naar mij toe komen. Die angst is natuurlijk, ze hebben een gevestigd belang bij. Hindoes zijn bang, Jains zijn bang; hun angst is begrijpelijk. Het beledigt de groep, iemand weghalen bij een groep waartoe hij behoorde, want dan wordt hun aantal kleiner. En aantal betekent macht. In deze wereld, hoe meer mensen tot je groep behoren, hoe machtiger je bent. In de naam van religie wordt er veel machtspolitiek bedreven.

Daarom zullen ze jullie vertellen dat ik de antichrist ben. Ze zeiden tegen de volgelingen van Jezus dat Jezus anti-Moses was, ze zeiden tegen Boeddha's volgelingen dat Boeddha anti-Veda was. Dat is een oud verhaal; het is niets nieuws.

De waarheid kan niet geaccepteerd worden door de massa omdat de massa in leugens leeft. En ze hebben zo lang in hun leugens geleefd dat die leugens voor hen niet langer leugens zijn, maar ze geloven er echt in. Wanneer je iets zegt dat afwijkt van hun overtuigingen, schep je verwarring in hen, en niemand wil in verwarring zijn. Je schept een innerlijk beven, een twijfel in hen, en niemand wil twijfelen. Maar twijfel is er.

Als ze de waarheid hadden geweten zou er geen angst geweest zijn. Ze hebben de waarheid niet gekend, ze hebben alleen maar geloofd. Twijfel is daar, diep onder in hun ziel, dus steeds als je iets zegt dat tegen hen ingaat, komt hun twijfel omhoog en aan de oppervlakte. En ze zijn bang om te twijfelen. Iedereen wil zekerheid. Waarom? Omdat zekerheid je zekerheid geeft, zekerheid geeft je vertrouwen.

Twijfel maakt je wankel. En ik ga veel twijfel in je opwekken -- want in mijn visie is er geen mogelijkheid om tot ware zekerheid te komen, tenzij twijfel je valse zekerheden vernietigt. Ware zekerheid komt niet voort uit geloof; het komt voort uit ervaring, het komt voort uit je eigen besef.

Ik ben niet anti-Jezus, ik ben zeker anti-christendom. Ik ben niet anti-Boeddha, ik ben zeker anti-boeddhist. Ik ben niet anti-Krishna, maar ik ben zeker anti-Hindoe.

Wat ik zeg en doe is het werk van Jezus, het werk van Krishna en Boeddha. Zeker niet in dezelfde taal -- hoe kan het in dezelfde taal zijn? Hoe kan ik Aramees tegen je spreken, hoe kan ik de metaforen gebruiken die Jezus gebruikte? Die metaforen zijn niet meer van deze tijd, zijn verouderd, ze horen niet bij deze eeuw. Ik zal wetenschappelijker moeten zijn, ik zal meer logisch

moeten zijn. Evengoed wil ik dat je voorbij de logica gaat, ik zal je eerst naar het uiterste punt van de logica moeten leiden; alleen van daaruit kun je de sprong maken naar het onlogische.

Ik kan niet met je praten zoals Boeddha praatte. Hij sprak tegen een ander publiek. Dus zullen mijn woorden anders zijn, mijn benaderingen zullen anders zijn, mijn methodologie zal anders zijn. Maar de maan waar ik naar wijs is dezelfde. Mijn vinger is anders, dat is onvermijdelijk. Als je mijn vinger vergelijkt met de vinger van Jezus, dan zijn ze verschillend. Maar het is dezelfde de maan waar we naar wijzen. Kijk naar de maan en stoor je niet teveel aan de vingers.